

Mía Út hay là lời vào truyện

Cô Gió thường thăm tôi vào sớm mai và khi chiều tối.

Một ngày tôi chỉ có mỗi việc ngắm nghĩ về đất trời cỏ cây và chờ cô ghé thăm. Tôi biết làm gì hơn khi một mình giữa chốn hoang vắng, sống cạnh đám cỏ hấu dổi và câm lạng. Đám dương xỉ vô tư vô lo, hễ gặp gió lại rung rung vui sướng. Tôi không cách gì níu giữ những áng mây trắng, xanh, đen, đỏ, vàng, tím... bay qua khoảng trời trên đầu lúc chạng vạng tối. Đàn chim qua đây họa hoàn lăm cũng chỉ để rơi vài chuỗi tiếng hót rồi mất hút cuối sườn núi chân trời. Chim và mây là những kẻ sống vội vã. Sáng ra chim hót ca, mây đến thăm từng ngọn núi. Trưa về chim đến với cánh đồng, mây công Mặt Trời từ chân trời bên này qua chân trời bên kia. Chiều mây dẫn Mặt Trời xuống núi, chim tha mỗi về tổ.

Đêm buông, khi tất cả đều mệt nhoài, chim nấu mình ngủ trong vòm lá. Mây gối đầu trên những mỏm đá lờm chờm.

Một chuyến đi nữa lại tiếp diễn vào sáng hôm sau. Mây vui sướng như lần đầu tiên gặp gỡ Mặt Trời. Chim hót lại bài ca của ngày cũ, bài ca tôi đã thuộc lòng.

Cô Gió thường đến những lúc tôi buồn. Và từ xa tôi đã nghe tiếng cô cười từng hồi dội vào vách đá:

– Cây mía nhỏ của ta! – Cô gọi tên tôi. – Ta đến với chú đây. Đừng buồn nữa.

Gió là cô tiên muôn tuổi thường công trên lưng những chiếc túi trong suốt đựng đầy chuyện của muôn loài.

– Không bao lâu nữa chú sẽ thấy con đường và cánh đồng phía dưới kia. Ở đấy những người nông dân đi lại và làm lụng.

Cô Gió rủ rỉ bên tai tôi như vậy. Đó là thanh âm đầu tiên tôi nghe thấy khi vừa nhô lên khỏi mặt đất, chiếc mầm nhỏ nhoi và nhọn hoắt như một chiếc kim đan. Đến chiều hôm ấy tôi nghe tiếng người ta cười nói, tiếng bước chân trên đường. Những người nông dân đang trở lại nhà sau ngày làm việc vất vả.

* * *

Bó mía cuối cùng được chất lên xe tải.

Người ta sắp sửa cho xe chuyển bánh thì cậu con trai bác nông dân reo lên, nó nhận ra chiếc hom mía nằm lẫn trong đám cây xấu hổ gần hàng rào:

– Cho nó theo xe luôn nha cha.

Không đợi cha trả lời, chú bé thoăn thoắt trèo theo chiếc thang tre lên xe, đặt cái cây mía nhỏ vào chỗ cao nhất rồi dặn dò:

– Này Mía Út, mày nhỏ nhất xe đấy. Nhưng hãy mọc lên một cây mía thật đẹp nhé!

Cây mía nhỏ rung rung như muốn nói:

– Rồi tôi sẽ xinh xắn nhất khu vườn cho mà coi!

Chú bé rời khỏi xe. Tiếng động cơ hú vang từng chập giòn giã. Chiếc xe ì ạch trườn ra khỏi trang trại. Khói trắng tủa lên từ gầm xe hòa lẫn trong sương sớm. Chiếc xe cũng chìm ngấm trong màn sương. Một lúc sau, người ta chỉ còn nghe thấy tiếng động cơ ù ù như vọng về từ nơi xa tít. Lũ mía trên xe vui sướng không kém gì bác chủ trang trại. Tất cả đều hồi hộp đoán về nơi chúng sẽ đến định cư.

Mía Út reo to hơn hết thảy:

– Thế là lên đường, lên đường rồi!

Cây Mía Mập ú có màu tím sẫm nằm bên trông thấy nó liền nhấp nháy mấy con mắt cười cợt:

– Ô hô! Chú chỉ bé bằng ngón tay một đứa trẻ nhỏ. Này, sao còi cọc thế?

Cây Mía Mập ú cứ hô hô không ngớt. Anh chàng làm như vừa phát hiện ra điều gì thú vị lạ đời. Mía Út quay đi. Không thèm nói chuyện với kẻ kiêu kì kia nữa. Nó nhắm mắt vờ ngủ. Tiếng máy đều đều, những cái lắc nhẹ nhẹ như ru văng cuối cùng cũng đưa nó chìm vào giấc ngủ. Trong cơn mơ chập chờn, Mía Út lạc vào giữa một thung lũng tràn ngập nắng. Mặt Trời đỏ mọng nằm vắt vẻo trên những ngọn cây ướt đẫm sương sớm. Những người nông dân hồ hởi vây lấy nó như thể gặp lại người bạn đi xa lâu ngày trở về.

Cây mía nằm bên huých vào sườn nó:

– Dậy ngắm trời đất một chút đi chú. Kẻo rồi chỉ ngày mai, cùng lắm là ngày kia nữa thôi, chúng ta sẽ bị vùi trong đất tối tăm. Chú sẽ không còn được chạm vào gió nữa. Rồi tất cả chúng ta đều tan trong đất.

Mía Út vẫn lặng thinh mắt nhắm nghiền. Nó chưa muốn dứt ra khỏi cơn mơ vừa ủa tới. Giấc mơ về luống cày, về mùn đất nơi thung sâu, về nắng ban chiều vẫn dát vàng lên những ngọn núi đằng xa khi Mặt Trời đã khuất sau cánh rừng. Từng tốp mục đồng ngồi trên lưng trâu, tay cầm những đoạn dây thừng quay tít phía trên đầu. Tiếng mõ lốc cốc dội vào vách núi, nghe vừa vui tai vừa huyền hoặc. Nó nhớ bà cụ già còng lưng vẫn hay lam hay làm, suốt ngày lọ mọ bên luống rau, gốc dứa. Bà tiên tóc bạc, mắt đã mờ đục. Chỉ đôi tai là còn nghe rõ chuyện đời.

Chiếc xe thẳng gấp. Mía Út nảy lên một cái rõ cao rồi rơi tọt ra ngoài. Choàng tỉnh, nó chỉ kịp kêu hai tiếng “Ồi chà!” đã thấy mình nằm gọn giữa khe đất trong một lùm dương xỉ um tùm. Chiếc xe tải vẫn bường bình tiến lên, dẫu cho nó đã mặc sức gào gọi. Mía Út tức tối quá. Chiếc xe vô tâm kia chỉ có gây âm ỉ là tài, chứ không đếm xỉa đến ai. Người ta sống chết thế nào cũng mặc.

Nắng lên gay gắt. Đám dương xỉ không thể che mát cho Mía Út được nữa. Nó rên rỉ vì oi bức và cả lo sợ. Đến chiều, khi đã mệt nhoài, nó nằm im thít. Đám dương xỉ cũng mệt lử buông rũ hết cả những chiếc lá dài xếp đều như răng lược.

Đêm, mọi vật ngụp chìm trong bóng tối. Chỉ còn Mía Út là thức một mình. Trời im ắng không gợn gió. Lũ côn trùng cũng ngủ vùi trong hốc đất chẳng buồn rỉ rả. Nơi đây sao đáng sợ như chưa bao giờ có ban ngày, chưa bao giờ có cuộc sống cỏ cây. Gương mặt sạm nắng của bác làm vườn hiện lên rõ nét trong tâm trí Mía Út. Cậu con trai mở tròn đôi mắt to và đen, cười với nó:

– Hãy mọc lên một cây mía thật đẹp nhé.

“Đêm tối là chiếc gương phản chiếu quá khứ kì lạ.”
Nó nghĩ.

* * *

Tôi chờ cô Gió gần một ngày rồi. Bây giờ thì cô đang đến từ cánh đồng ngoài kia. Gió đến đâu là lấy đi

những làn hương Gió thích, để lại một đợt sóng gợn. Mấy tháng nay tôi đứng nhìn ra cánh đồng, nơi những người nông dân cày lật đất và gieo hạt. Các cô gái làm cỏ trùm khăn kín đầu, tôi không nhìn rõ mặt. Chỉ nghe tiếng họ cười, những tiếng cười trong và dễ vỡ.

Cô Gió ủa tới, đậu lên vai tôi.

– Kể nốt câu chuyện đi, cô Gió ơi! – Tôi giục, vì sợ rằng cô lại vội vã đi mất. Gió bao giờ cũng bận bịu với công việc mang mưa và khí trời mát dịu đến muôn loài, Gió gom đi cái khô hạn và tất nhiên cả nỗi buồn.

– Ta đã kịp tưới xuống một cơn mưa, chú bé ạ. Vì thế mà Mía Út đã không chết héo. Ta vui đến phát khóc khi thấy những chiếc rễ đầu tiên bám chặt vào đất. Cuối cùng thì một mầm cây mọc lên. Chú bé ạ, *Câu chuyện về cội nguồn* của chú có vậy thôi. Đến lúc ta phải từ biệt chú rồi.

Cô Gió lại lên đường trên đôi cánh mỏng manh và trong suốt. Cô sẽ đi đến tận cùng thế gian. Nhưng cô Gió chắc không ngờ rằng, chiều mai hai chú mục đồng sẽ đến đón tôi đi. Tôi nghe họ bàn với nhau, sẽ chặt phần ngọn nơi ít mật ngọt nhất của tôi đem trồng. Rồi lại sẽ có những mầm mía mới mọc lên...

Những người bạn tốt bụng

Trong khu vườn nhỏ ven đồi có bác Trâu già quanh năm cần mẫn cày bừa. Bác từng có bộ lông đen bóng, nhưng theo thời gian, tuổi bác dần cao nên da lưng, da bụng dần sần sùi, chiếc đuôi nhiều khi không buồn phe phẩy nữa. Tuy vậy bác vẫn phải làm việc không kể ngày nắng, ngày mưa...

Tảng sáng, người nông dân đã trở dậy, đeo chiếc ách và cái dây thừng lên cổ bác. Thế là bác Trâu tội nghiệp biết đã đến lúc đứng lên và sắp phải làm gì. Hôm thì đi cày trên cánh đồng gần, hôm lại bừa ở thửa ruộng xa, đến khi Mặt Trời gần đứng bóng mới về.

Mệt nhất vẫn là những ngày lên rừng kéo gỗ, người ta đánh thức bác dậy từ canh hai. Cả trâu và người miệt mài đi đến sáng mới tới chỗ kéo gỗ. Người ta đóng chiếc móc sắt vào một đầu khúc gỗ, găm chặt dây chèo với cái ách và đeo lên cổ bác Trâu. Người ta ra roi, bác Trâu già

tội nghiệp ì ạch kéo khúc gỗ vượt qua không biết bao nhiêu đèo cao, suối sâu... Mệt lắm, nhưng chẳng biết kêu ai. Tối mệt bác mới kéo được khúc gỗ về tới nhà.

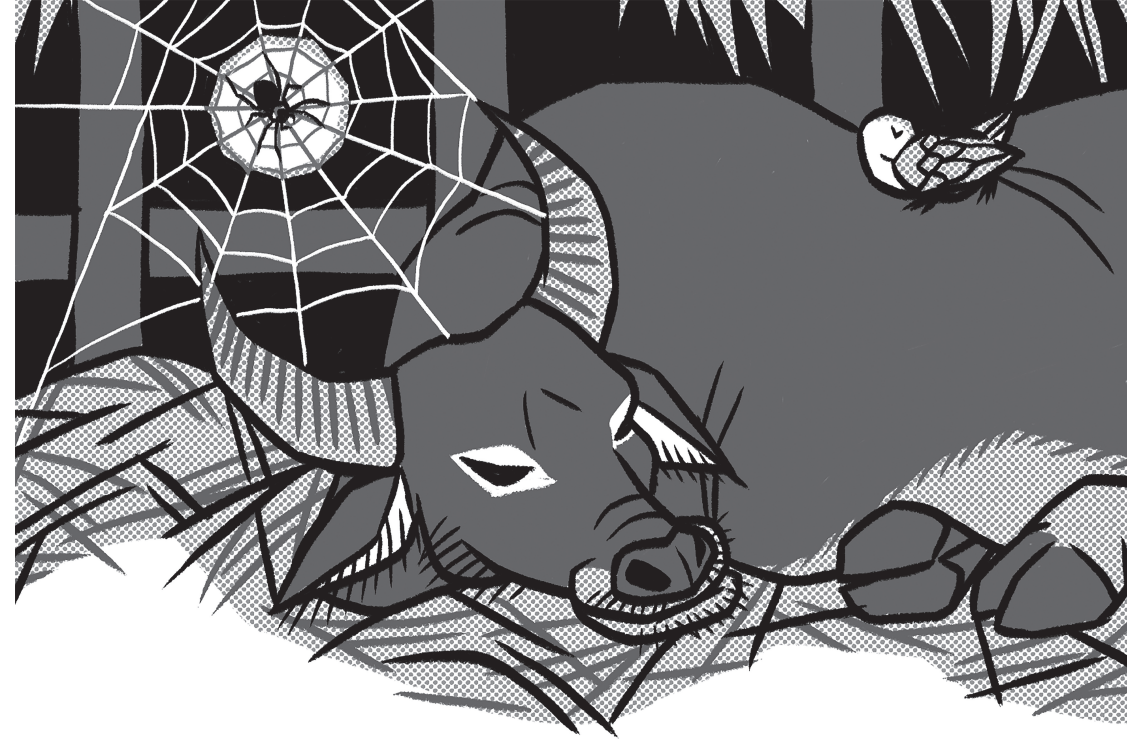
Đêm hôm ấy, sau một chuyến lên rừng về, bác Trâu gác sừng trên cái bệ gỗ trong chuồng nằm nghỉ. Cái tai đôi lúc phe phẩy theo thói quen, nhưng đuôi thì tuyệt nhiên không cử động. Miệng cũng chẳng buồn toan nhai như mọi khi. Bác Trâu già mở đôi mắt mệt mỏi nhìn qua khe hở.

Bầu trời đêm xám nhạt điểm xuyết những ngôi sao nhấp nháy vô tư lự. Sao quanh năm chỉ tỏa sáng, công việc ấy chẳng mấy nhọc nhằn nên chúng nhờn nhờ yêu đời thế cũng phải. Bác Trâu thở dài, nhắm mắt lại và nghĩ về lũ muỗi. Chỉ một chốc nữa thôi, lũ muỗi sẽ bâu đến quấy rầy giấc ngủ của bác. Lũ muỗi thật xấu tính. Nghĩ thế nhưng bác đành mặc chúng muốn làm gì thì làm.

Trong màn đêm chợt vang lên giọng nói khê khàng:

– Bác Trâu ơi, nếu không muốn bị muỗi đốt thì hãy nằm yên và nhắm mắt lại nhé. Bác mà mở mắt, phép màu biến mất và lũ muỗi sẽ lại làm khổ bác đấy.

Bác Trâu già đồng ý và nhắm nghiền mắt. Một lúc sau bác nghe thấy tiếng rì rào nhẹ nhẹ phía trên đầu và lấy làm lạ lắm. Nhưng vì đã hứa với người ta rồi nên bác không hề hé mắt. Quả nhiên đêm đó không có con muỗi nào đốt bác Trâu nữa. Bác ngủ ngon lành cho đến khi người nông dân gọi dậy đi cày.

Suốt buổi làm việc hôm đó, ý nghĩ về người bạn tốt nọ cứ quẩn quanh trong tâm trí bác Trâu già. Một người bạn có bước đi nhẹ chỉ nghe rì rào như gió. Bác nghĩ mãi nhưng không biết là ai.

Tối đến, trước khi bác Trâu đi ngủ, giọng nói hôm qua lại cất lên rành rọt:

- Đêm qua bác ngủ ngon không?
- Có chứ. Cảm ơn anh nhiều nhé. Nhưng sao tôi chẳng nhìn thấy anh nhỉ?
- Chúng tôi có nhiều người chứ không phải một “anh” đâu. Thôi không nói chuyện nữa đâu. Đêm nay bác lại chịu khó nhắm mắt chặt vào nhé.

Đêm ấy, bác Trâu cũng chẳng dám mở mắt, nhưng thắc mắc về đám bạn tốt ấy thì luôn trong tâm trí.

Sau nhiều ngày ngẫm nghĩ như mọi kẻ già cả trên đời, một đêm bác Trâu quyết định theo dõi công việc của những người bạn giấu mặt. Sau khi đã chào hỏi nhau xong, bác thùng thẳng nói:

- Hôm nay tôi kéo khúc gỗ trên rừng về mệt quá, chắc hẳn sẽ ngủ ngon đây.

Những tiếng cười vang lên rúc rích:

- Bác không được ngáy quá to nhé. Nếu không chúng tôi sẽ không canh giấc cho bác nữa đâu.

Bác Trâu đùa thêm vài câu nữa và nhắm mắt vờ ngủ.

Khi những tiếng rì rào quen thuộc xuất hiện, bác đánh bạo hé mắt nhìn lên. Trong đêm tối mịt mờ, bác thấy loáng thoáng những bóng dáng bé nhỏ tíu tít phía trên đầu và xung quanh chỗ nằm. Bác Trâu nín thở nhìn lên, những con vật nhỏ bé có những chiếc chân dài khẳm khiu cần mẫn, lặng lẽ, chạy qua chạy lại.

Một lúc sau chúng rút đi, để lại bầu không gian yên ắng. Bác Trâu vẫy vẫy đôi tai suy ngẫm. Chính những sinh vật nhỏ bé này đã khiến lũ muỗi không còn làm phiền mình. Bác nghĩ đến lũ nhện. Phải rồi. Chỉ có tơ nhện ngăn được lũ muỗi. Bác Trâu già đã khám phá ra điều bí mật bấy lâu nay. Bác trần trọc mãi đến gần sáng